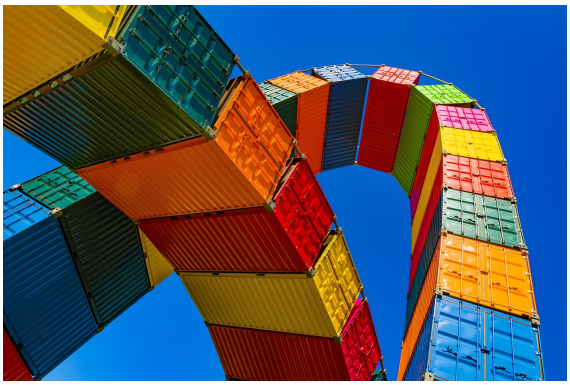
Leefplezierplan bevordert leef- en werkplezier

Geplaatst op 20 mei 2019



Onlangs zijn tijdens een conferentie in Leiden de bevindingen gepresenteerd van het 2-jarige pilotproject Leefplezierplan voor de zorg. In het project heeft Leyden Academy met ondersteuning van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) in elf ouderenzorgorganisaties verkend wat er gebeurt als je het leefplezier van individuele bewoners als vertrekpunt neemt – onder wie drie organisaties die deelnemen in de landelijke beweging Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg.

Gedurende het project is het 'Leefplezierplan' ontwikkeld dat niet is gebaseerd op protocollen en afvinklijstjes, maar op wat er voor mensen echt toe doet en wat hen raakt in de laatste fase van hun leven. Het Leefplezierplan en de bijbehorende trainingen zijn in het project geëvalueerd in zeer uiteenlopende organisaties en omstandigheden. Zowel de bewoners zelf, hun belangrijke anderen (zoals familie, vrienden en mantelzorgers) als de betrokken verpleegkundigen en verzorgden zijn zeer enthousiast. Het project krijgt dan ook een vervolg.

Van incidentele pareltjes naar dagelijkse praktijk

Er is steeds meer aandacht voor persoonsgerichte zorg. Zorgorganisaties tonen graag hun 'pareltjes', maar die voorbeelden kenmerken zich vaak door hun eenmalige karakter. In het Leefplezierplan-project hebben wij met medewerkers zorg en welzijn verkend hoe we duurzaam de aandacht kunnen verleggen naar het leefplezier van individuele bewoners. Door de bewoners beter te leren kennen, en door de verantwoording van kwaliteit van zorg te baseren op wat daadwerkelijk is gedaan om hun leefplezier te vergroten. Van april 2017 tot april 2019 heeft Leyden Academy in elf zorgorganisaties door heel Nederland teams getraind, zijn circa 200 bijeenkomsten georganiseerd en 80 interviews afgenomen met teamleden, leidinggevenden, bewoners en belangrijke anderen. Ook is kwantitatief onderzoek verricht.

Bekijk ook het filmpje en tips om leefplezier te vergroten op de website van Waardigheid & trots.

Positieve ervaringen op de voorgrond

Het nieuw ontwikkelde Leefplezierplan is een handzaam model dat bruikbaar is als minimale standaard voor alle gegevens die nodig zijn om bewoners van het verpleeghuis goede zorg te bieden. Werken met het Leefplezierplan spoort medewerkers aan tot een meer persoonlijke ondersteuning, in plaats van zich vooral te richten op medische en behoeftegerichte zorg. Wie positieve ervaringen op de voorgrond plaatst en daar dagelijks iets mee probeert te doen, staat telkens stil bij wat echt van betekenis is voor iemand.

Projectleider Joris Slaets: “Kwaliteit van zorg zit vooral in kleine dingen, in betekenisvolle ervaringen en in het contact tussen mensen. Dit kan onderdeel zijn van de dagelijkse zorg, zoals extra aandacht voor het samen kleding uitzoeken bij een bewoonster die er graag piekfijn uitziet. Maar we hebben ook veel voorbeelden gezien van diep gekoesterde verlangens die werden vervuld. Zoals de dame met ernstige Parkinson die niets liever wilde dan haar kleinkinderen nog eens zien. Het contact was door scheidingsperikelen verbroken.

Na bemiddeling van de zorgverlener stond de kleinzoon uiteindelijk aan haar bed en haalden zij samen mooie herinneringen op. Een paar dagen later stierf mevrouw. Het team had hier écht iets betekend voor haar en haar echtgenoot. Maar deze ‘zachte’ dimensie van kwaliteit rekenen we nu vaak niet tot de verantwoordelijkheid van de zorg en we weten niet goed hoe we die kwaliteit zichtbaar kunnen maken. Het Leefplezierplan helpt hierbij.”

Actiever inspelen op wensen en verlangens

Inspelen op de verlangens van bewoners begint met elkaar beter leren kennen. Waar medewerkers voor aanvang van het project steevast zeiden dat zij hun bewoners al goed kenden, zegt 87 procent van de deelnemers na afloop de bewoners (veel) beter te kennen. Ook is een ruime meerderheid aan het eind van het project meer bezig met het bevorderen van leefplezier en het vastleggen daarvan, dan voorheen. Alle elf zorgorganisaties zijn veel actiever geworden om aan de wensen en verlangens van bewoners tegemoet te komen en proberen het organisatieaanbod niet langer als uitgangspunt te nemen. Aandacht voor en bespreking van dilemma’s en ervaringen, is bij de meeste teams onderdeel geworden van het eigen kwaliteitsbeleid.

Leefplezier leidt tot werkplezier

Medewerkers hebben voor de zorg gekozen om aan de kwaliteit van leven van oudere mensen bij te dragen. Zij geven aan dat het Leefplezierplan hen hierbij helpt. Het sluit beter bij hun wensen aan dan het huidige zorgleefplan. We hebben in het onderzoek kunnen vaststellen dat het beter leren kennen van bewoners, het bijdragen aan hun leefplezier en het werken met het Leefplezierplan, leidt tot meer werkplezier. Zoals een medewerker het verwoordde: “Ik zou willen dat al mijn collega’s het enthousiasme konden voelen dat ik van het project krijg. Het wakkert dat waakvlammetje aan dat een ieder heeft die in de zorg werkt.” Werken met het Leefplezierplan kan de ouderenzorg aantrekkelijker maken in een tijd van toenemende krapte op de arbeidsmarkt.

Opschaling naar twee complete locaties

De succesvolle pilot krijgt een vervolg. Zo wordt het Leefplezierplan van juni 2019 tot juni 2021 op twee complete locaties ingevoerd, elk van een andere zorginstelling, met ondersteuning van het ministerie van VWS en de zorgkantoren Menzis en VGZ. Tijdens dit actieonderzoek gaan alle belangrijke belanghebbenden in de zorg samen op zoek naar de consequenties van een zorgverlening die uitgaat van leefplezier voor bijvoorbeeld de in- en externe verantwoording van kwaliteit, de aansturing van medewerkers, de zorginkoop en de besteding van middelen. Onder andere de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Nederlandse Zorgautoriteit doen hieraan mee.

Het streven is een werkwijze die in alle Nederlandse zorgorganisaties toepasbaar is. Het leidt tot een verantwoording waar een onmiskenbare stimulans vanuit gaat voor persoonsgerichte zorg met een focus op leefplezier. Joris Slaets: “Nu de vergrijzing naar een hoogtepunt gaat, is het hoog tijd om met elkaar grote aandacht aan kleine dingen te schenken. Investeren in betere ouderenzorg betekent investeren in aandacht en relaties, in reflecteren en leren, en in het vertrouwen dat medewerkers met hun onschatbare kennis en ervaring het goede doen.”

Lees hier het eindrapport Langer leefplezier ervaren. Handreiking narratief kwaliteitskader verpleeghuiszorg.

Aan het pilot-project Leefplezierplan voor de zorg namen deel:

1. ActiVite, locatie Hof van Alkemade, Roelofarendsveen (deelnemer Radicale vernieuwing)
2. De Hoven, locatie Vliethoven, Delfzijl
3. De Oude Pastorie, Huizen
4. La Providence, Grubbenvorst
5. Respect Zorggroep, locatie Quintus, Den Haag
6. Schakelring, locatie Zandley, Drunen
7. Woonzorgcentrum Sint Anna, Boxmeer (deelnemer Radicale vernieuwing)
8. Topaz, locatie Zuydtwijck, Leiden (deelnemer Radicale vernieuwing)
9. Wonen bij September, Woonhuis September Wageningen
10. Zorggroep Elde, Zorgexpertisehuis Liduina, Boxtel
11. ZZG Zorggroep, locatie Campanula, Nijmegen

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: Samenwerken vanuit een gedeelde visie, Vrijheid en veiligheid voor levensgeluk cliënten, Ervaringen van bewoners, naasten en medewerkers

Trefwoorden: ActiVite, Eigen regie, Medewerkers, Naasten, Topaz, Van regels naar relaties